

Nieuwsbrief

Nummer 26

December 2004

STICHTING
KRUISEN EN
KAPELLEN
IN
LIMBURG

Swalmerstraat 100
Postbus 470
6040 AL Roermond
Tel (0475)
386 781
Fax (0475)
331 944
Email:
skkl@bisdom-
roermond
www.kruisenen-
kapellenlimburg.nl

DOEL

De stichting, verbonden met het Bisdom Roermond, is als overkoepelende organisatie sinds 1954 actief betrokken bij de zorg voor kruisen en kapellen in Limburg. Belangrijke doelstelling is het adviseren en stimuleren van lokale groeperingen en particulieren.

*

De stichting adviseert op het gebied van restauratie en onderhoud, en bij zoekacties naar beelden of decoratiematerialen, alsmede bij het oprichten van een kruis of kapel.

Wij gaan voor goud

SECRETARIAAT

Bij het verschijnen van deze nieuwsbrief staat de stichting midden in een reeks van activiteiten rond het gouden jubileum. U hebt er al wat van kunnen merken in Nieuwsbrief 25, die extra dik en kleurrijk bij u binnen kwam.

U ziet het ook aan deze Nieuwsbrief, met ons nieuwe briefhoofd en een frisse opmaak. Dat laatste is een initiatief van ons bestuurslid Ben Brader uit Thorn, die ons een jaar geleden kwam versterken. Behalve als eindredacteur zult u hem vanaf 1 januari gaan kennen als de opvolger van secretaris Harrie Knoors, die zich dan met graagte meer kan gaan wijden aan het veelomvattende archiefwerk in ons bureau in de Bisschoppelijke Kantoren te Roermond.

Voor raadpleging van het archief kan men telefonisch een afspraak maken met Harrie Knoors (tel. 0475 - 33 25 74).

Ook neemt Ben het penningmeesterschap over van Sjo Ramakers. De stichting is blij en dankbaar voor hun inzet.

MONUMENTEN VAN VROOMHEID

Inmiddels wordt de laatste hand gelegd aan het boek 'Monumenten van vroomheid' en de cd-rom met inventarisatiegegevens.

Achter deze ene zin zit een kleine oceaan van tijd verscholen.

Een tiental auteurs heeft een bijdrage geleverd, er is gezocht naar passende illustraties, er is veel gebeld en gemaïld,

overlegd met de uitgever, gezocht naar sponsoren en zo voort.

Daarnaast is enkele jaren met wisselend succes geïnventariseerd in onze provincie, ook met inzet van veel vrijwilligersuren.

Die inventarisatie is overigens nog niet af. Met name in het zuiden van de provincie ligt nog veel werk te wachten op mensen, die de draad willen oppakken.

WEBSITE

Ons bestuurslid Vera Hamers heeft de website van onze stichting ontwikkeld: www.kruisenenkapellenlimburg.nl Staat die bij u ook al bij de favorieten ?

TENTOONSTELLING

In het Limburgs Museum in Venlo wordt alles in gereedheid gebracht voor de tentoonstelling ter ere van het gouden jubileum van de stichting. Zaterdag 12 februari 2005 is de opening.

U krijgt nog een uitnodiging, net als voor de jaarlijkse contactdag, die deze keer op zaterdag 19 maart ook in het museum in Venlo wordt gehouden. Al met al bruist de stichting op dit ogenblik van de activiteiten. We gaan tenslotte maar één keer voor het goud.

*Kaas Swinkels,
voorzitter*

Stramproyer stichting ontwerpt lesbrieven

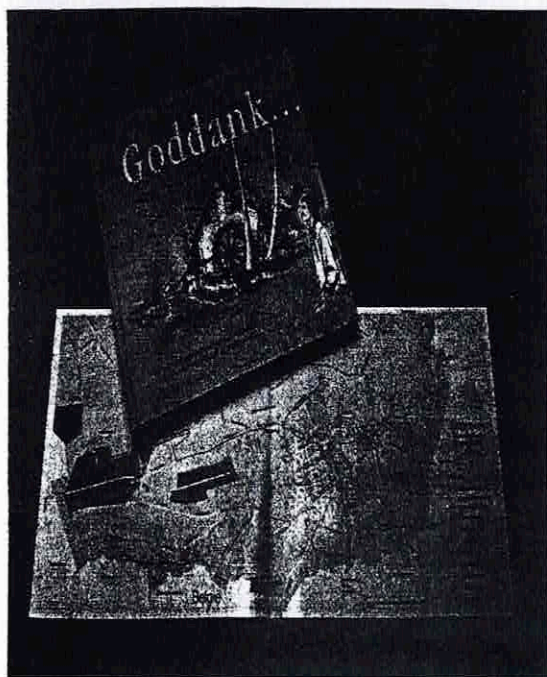
Hoe komt een stichting die wegkruisen en kapellen beheert op het idee om lesbrieven uit te geven ?

Sterker nog, waarom denkt die stichting, dat de jeugd van de basisscholen überhaupt belangstelling zal tonen in onderwerpen die jongeren vaak als gedateerd en ouderwets kwalificeren ?

Het antwoord is even simpel als verrassend. Spreek de jeugd aan op haar interesses en stel een aanbod samen dat de hedendaagse jeugd nieuwsgierig maakt.

'GODDANK... ICH HUUËR DE MEULE ROËSE '

De stichting Heyerkapel, die in Stramproy op dit moment 16 wegkruisen en kapellen in eigendom heeft en beheert, gaf afgelopen jaar een herdenkingsboek uit. Dat was bij het 150-jarig bestaan van de Heyerkapel in Stramproy. Het 228 pagina's tellende boek 'Goddank... ich huuër de meule roëse' werd een groot succes. Een maand na de presentatie was het boek al uitverkocht en de reacties waren alom lovend. Tijdens de werkzaamheden aan het boek ontstond het idee om ook iets specifiek voor de schooljeugd te gaan ontwikkelen. Het idee van lesbrieven bleek een schot in de roos. Het plan werd door de leerkrachten zo enthousiast ontvangen, dat de stichting Heyerkapel besloot om er een apart project van te maken. Via de lesbrieven wil de stichting de schooljeugd op een educatieve manier kennis laten maken met diverse waardevolle aspecten van het verleden en heden.

EIGEN WERKPLAATS

De stichting Heyerkapel komt voort uit een 'Kapelraad'. Enkele jaren voor aanvang van de Tweede Wereldoorlog zetten de inwoners van het Stramproyer gehucht De Hei zich in om de vervallen Smeetskapel te herbouwen. In de zomer van 1937 werd de kapel afgebroken en herbouwd. Daarna kreeg de kapel als dank voor de inzet van de buurtbewoners de naam 'Heyerkapel'.

De 'Kapelraad' die de bouw organiseerde, ging na een min of meer sluimerend bestaan, in 1983 over in de huidige stichting Heyerkapel. Restauraties en onderhoud van de objecten worden sinds 2002 door een werkgroep in een eigen werkplaats uitgevoerd. Hier worden zelfs replica's van kruisbeelden gegoten. De stichting draait volledig op sponsoring door het bedrijfsleven. Van subsidiëring door de gemeente Weert, waartoe Stramproy behoort, is tot heden nog geen sprake. Om financieel niet afhankelijk te zijn, werd door de stichting in 2003 het boekwerk 'Goddank...' uitgegeven.

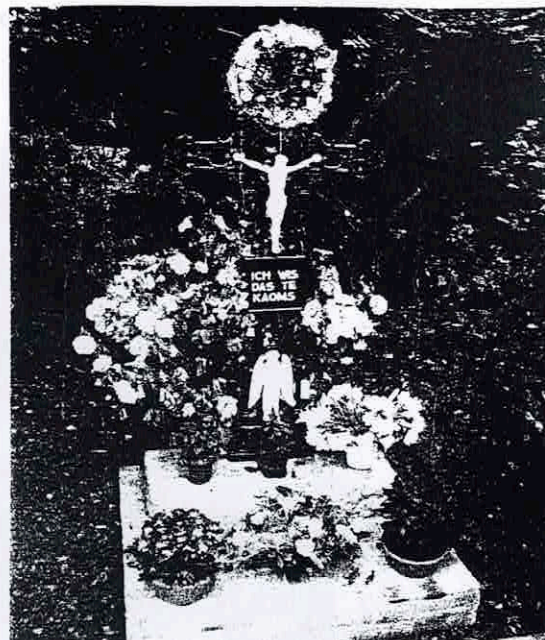
MOTIVATIE

Op school belangstelling kweken voor cultuur, geschiedenis en monumenten uit de eigen leefomgeving zou volgens de samenstellers een interessante horizonverbreding voor de schooljeugd zijn. Via verhalen kunnen leerlingen uit het basisonderwijs kennis nemen van gebeurtenissen en gewoontes uit de regio. De lesbrieven voorzien ondubbelzinnig in een leemte binnen het onderwijs. Zeker op het gebied van de regiogeschiedenis bestaan er op dit gebied nauwelijks publicaties. Met behulp van deze leskit komt daar in Stramproy nu dus verandering in.

(Lees verder op pagina 3)

Nieuw wegkruis in Spaubeek

Voor de bewoners van de buurtschap 't Veldje te Spaubeek was 21 juli 2004 een heugelijke dag. Om half acht 's-avonds werd namelijk een nieuw geplaatst veldkruis ingezegend. Dat kruis staat langs de weg Op 't Veldje, ongeveer daar waar vroeger de oprit naar de autoweg is geweest. De inzegening trok een flink aantal belangstellenden. Na een woord van welkom aan het publiek door de voorzitter van het IVN afdeling Spaubeek onthulde hij, samen met pastoor Pasing, het tekstbord dat deel uitmaakt van het kruis. 'Ich wis das te koams' lezen zij die gekomen waren en daarmee kon iedereen vrede hebben. Na een muzikaal intermezzo van het orkest The Young Ones kon pastoor Pasing overgaan tot de inzegening. In zijn voorbeden ging hij in op de beweegredenen, die tot de plaatsing hebben geleid waarna hij, na het Onze Vader, het kruis de zegen gaf. Daarbij wenste hij allen die hier voorbijkomen zich er steeds van bewust te zijn dat Hij hen trouw wilt schenken en dat ieder, die naar dit kruis opziet daarom een ongeschonden trouw voor Hem moge bewaren. Het kruis is geschonken door Mevrouw Maase. Het is door de werkgroep Kruisen en Kapellen van het IVN Spau-Beek grondig gerestaureerd.

Tenslotte gaf mevrouw de Vries toestemming het veldkruis te plaatsen op een afgezet stukje van haar tuin. Na een muzikale afsluiting door The Young Ones werden de aanwezigen uitgenodigd voor een kopje koffie in het gemeenschapshuis.

Ed van Gelder

(vervolg van pagina 2)

Het pakket bestaat uit vijf lesbrieven met zeer uiteenlopende onderwerpen. Aan bod komen aspecten als: natuur, milieu, verkeer, zinloos geweld, techniek, volksverhalen, oriëntatie, geschiedenis, rekenen, taal en etymologie. Het aanbod richt zich op de groepen 4 tot en met 8 van de drie basisscholen in Stramproy. De lessen zijn op een eigentijdse wijze opgezet en hebben soms links met het internet. Leerlingen kunnen met kaartmateriaal zelf de geschiedenis van hun woonplaats ontdekken. Bovendien kunnen leerkrachten en leerlingen als aanvulling op de leerstof, een excursie maken naar de werkplaats van de Stichting Heyerkapel, of naar het Kerkelijk Museum Jacob van Horne in Weert. Het aanbod voor de scholen bestaat uit vijf leskits. Een leskit omvat een docentenhandleiding, een verhalenboekje, werkbladen, topografische kaarten, illustratiemateriaal en een exemplaar van het boek.

UITVOERING

Het materiaal van de lesbrieven is een mix van conventionele methodes en digitaal materiaal. In de handleiding vindt de leerkracht de doelstelling van de les en richtlijnen voor de uitvoering. In een apart boekje staan de verhalen uit de lesbrieven, specifiek voor de kinderen geschreven. De boekjes met de verhalen krijgen de kinderen bij het verlaten van de basisschool mee naar huis. Deze boekjes vormen als het ware een tastbare herinnering aan de lesbrieven van de stichting Heyerkapel.

Door sponsoring werd het geld voor de leskit bij elkaar gebracht, zodat het pakket kosteloos aan de drie scholen in Stramproy kan worden aangeboden. Een eventueel financieel tekort wordt door de stichting bijgepast.

Jac van Melick

WALBURG PERS

Monumenten van vroomheid

Kruisen, kapellen en vrijstaande heiligenbeelden in Limburg
onder redactie van Peter Nissen en Koos Swinkels

336 pagina's

rijk geïllustreerd

in kleur en zwart-wit

formaat 22,3 x 28,6 cm

gebonden met stofomslag

verschijnt februari 2005

ISBN 90.5730.346.9

NUR 646

prijs € 34,95

na verschijnen € 39,95

met cd-rom

uitgave in samenwerking met
de Stichting Kruisen en
Kapellen Limburg

Limburg herbergt een schat aan klein religieus erfgoed. Veldkruisen en wegkapellen, Lourdesgrotten, Calvariebergen en Heilig-Hartbeelden staan op markante piekken en

in verstilde hoekjes. In de stad en op het platteland getuigen zij van het rooms-katholieke geloof van weleer en vandaag. Deze uitgave schenkt uitgebreid aandacht aan deze typisch

Limburgse aspecten van kerk en volksgeloof. Vanuit diverse invalshoeken biedt het ruime informatie over de achtergronden van dit fenomeen van stad en land. Bijdragen uit het aangrenzende buitenland plaatsen de monumenten van vroomheid in een breder kader.

Over het grootste deel van de vele honderden kruisen, kapellen en vrijstaande beelden in de provincie vindt u systematisch gerangschikte informatie in het boek als ook op de bijgevoegde cd-rom. Deze informatie is bijeengebracht door de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg. Monumenten van vroomheid verschijnt ter gelegenheid van het gouden jubileum van deze stichting.

Indien u nu intekent betaalt u voor deze bijzonder uitgave met cd-rom slechts € 34,95 (exclusief verzendkosten). Na verschijnen wordt de prijs van het boek € 39,95. U kunt de uitgave bestellen door de bon volledig in te vullen en zonder postzegel te sturen naar Uitgeversmaatschappij Walburg Pers.

Na verschijnen – medio februari 2005 – ontvangt u uw bestelling thuis met een acceptgiro.

Ja, ik teken in:

... exempla(r)en van het boek *Monumenten van vroomheid* met cd-rom voor de intekenprijs van € 34,95* (ISBN 90.5730.346.9)

Naam _____

Adres _____

Postcode/plaats _____

Telefoon _____

Handtekening _____

Stuur deze bon naar:

Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Antwoordnummer 87, 7200 VB ZUTPHEN

Of fax deze bon naar 0575-542289

Indien u het boek via uw boekhandel wilt bestellen, dient u deze bon daar in te leveren

Na verschijnen – medio februari 2005 – kost deze uitgave € 39,95

Uitgeversmaatschappij Walburg Pers
POSTBUS 4159 • 7200 BD ZUTPHEN
TELEFOON 0575-513882
TELEFAX 0575-542289
www.walburgpers.nl
verkoop@walburgpers.nl

Herinzegening Kruis Guttecoven

Op zaterdagavond, 2 november 2004 is het wegkruis aan de Wijnrankenstraat te Guttecoven, in de volksmond wel "t kruuts onder de buim" genoemd, ingezegend.

Na de eucharistieviering in de kerk trok men in processie naar het wegkruis. Pastoor Bronneberg, geflankeerd door enkele misdienaren, werd gevolgd door vele genodigden en parochianen, door Fanfare St. Caecilia en het Gemengd Zangkoor. In totaal bestond de stoet uit zo'n 250 personen, waaruit blijkt, dat het historisch wegkruis een bijzondere plaats inneemt in de gemeenschap van Guttecoven.

Na aankomst bij het kruis werd door pastoor Bronneberg de herinzegening verricht. De stijlvolle plechtigheid werd opgeluisterd door de fanfare en het gemengd koor. Nadat de loco-burgemeester, de voorzitter van de Werkgroep Kruisen en Kapellen en de voorzitter van het Dorpsplatform hun zegje hadden gedaan, vertrok het gezelschap naar Dorpshuis 't Waeske.

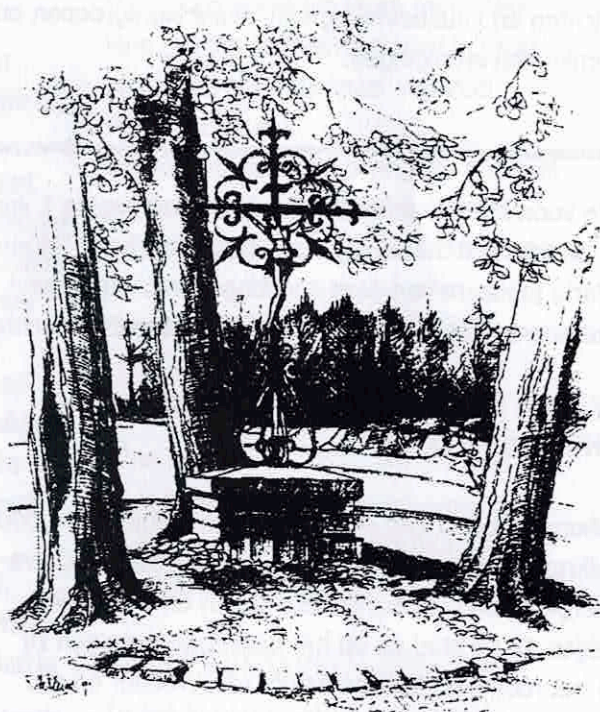
Het wegkruis, dat staat aan de Wijnrankenstraat in het centrum van Guttecoven, heeft een lange geschiedenis. Historische bronnen, nodig voor gedegen onderzoek, zijn er echter weinig of niet. Een belangrijke historische bron is het boek "De parochie van St. Nicolaas te Guttecoven". Het kruis is waarschijnlijk geplaatst op het einde van de 19e eeuw door bewoners van het pand aan de Wijnrankenstraat, dat thans huisnummer 1 draagt. Dit is af te leiden uit het feit, dat het gezicht van het kruis gericht is naar de kerk. Meestal staat het gezicht van het kruis namelijk gericht naar de kerk. Hier is dat duidelijk niet het geval.

Zowel corpus als kruis waren van hout. Rondom het wegkruis stonden drie kastanjabomen. Waarschijnlijk omstreeks 1920 is het houten kruis met houten corpus vervangen door een smeedijzeren kruis met gietijzeren corpus. In datzelfde jaar zijn de kastanjabomen vervangen door lindebomen.

De heer G. Lommen, inwoner van het kerkdorp Guttecoven, heeft er destijds voor gezorgd, dat een en ander werd gerealiseerd.

Ten gevolge van een vernieling is de sokkel in 1980 vervangen door een gemetselde onderbouw, waardoor het geheel meer stevigheid heeft gekregen. Op verzoek van de buurtbewoners heeft de Werkgroep Kruisen en Kapellen Sittard/Geleen in 2004 een grondige restauratie verricht. Het corpus werd helemaal ontdaan van oude verflagen en opnieuw ingekleurd, zoals het er vroeger uitzag.

Het smeedijzeren kruis werd ontdaan van enkele roest-plekken en de verfkwest deed de rest.

(tekening Reel de Kleine)

Zaterdag, 19 juni 2004 is het corpus weer op de oude vertrouwde plek opgehangen, mooi op tijd klaar voor de komende Sacramentsprocessie. De herinzegening vond, zoals boven vermeld, later plaats.

De Werkgroep heeft voortreffelijk werk verricht. Naar wij hopen zal het "Kruuts" tot in lengte van jaren die uitstraling hebben, die de parochianen er van verwachten.

C. Hermans

Werkgroep Kruisen en kapellen Sittard/Geleen

Onze stichting bestaat dit jaar een halve eeuw. Dankbaar en trots kijken wij daarop terug; vastberaden en enthousiast gaan wij door met ons werk en voegen daar enkele nieuwe initiatieven aan toe, waaronder een eigen website.

Sinds 9 juli 2004 (de officiële datum van onze vijftigste verjaardag) treft u op internet onder 'www.kruisenenkapellenlimburg.nl' een gevarieerd aanbod aan over onze stichting en de vele monumentjes van vroomheid die onze provincie rijk is.

Wij zijn voornemens onze site steeds verder uit te bouwen en te actualiseren. Daar horen natuurlijk ook berichten en initiatieven bij van lokale werkgroepen en heemkundeverenigingen.

Beschikt u over interessante aanvullingen, zoals nieuwstips, publicaties, krantenartikelen (bijvoorbeeld over inzegeningen van kruisen en kapellen) en aanvullingen op onze inventarisatiegegevens; geef ze aan ons door (bij voorkeur digitaal).

Heeft uw organisatie een eigen site, met aandacht voor kruisen en kapellen, dan kunnen wij deze

- indien gewenst - via een directe doorklikmogelijkheid rechtstreeks aan onze website

'www.kruisenenkapellenlimburg.nl' koppelen.

ADRES

Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg,
Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond, Postbus 470,
6040 AL Roermond (skkl@bisdom-roermond.nl).

W. Oeflen

Onze voorzitter, Koos Swinkels wijst er op pagina 1 van deze Nieuwsbrief al op: onze stichting bruist momenteel van de activiteiten. Hij wijst daarbij op het boek "Monumenten van vroomheid", dat bij gelegenheid van het 50-jarig jubileum van onze stichting wordt uitgegeven.

Onze erevoorzitter, dr. Godfried Egelie, bleef niet achter: hij schreef "Beeld van het Heilig Hart in Limburg".

Prof. dr. P. Nissen en K. Swinkels (redactie)
MONUMENTEN VAN VROOMHEID

Limburg herbergt een schat aan klein religieus erfgoed. Veldkruisen en wegkapellen, Lourdesgrotten en Calvariebergen staan op markante plekken en in verstilde hoekjes. In de stad en op het platteland getuigen zij van het rooms-katholieke geloof van vroeger en nu. Deze omvangrijke en rijk geïllustreerde uitgave schenkt uitgebreid aandacht aan deze typische Limburgse aspecten van kerk en volksgeloof.

Over het grootste deel van de vele honderden kruisen en kapellen vindt u systematisch gerangschikte informatie, bijeengebracht door onze Stichting.

Foto's en gegevens van de geïnventariseerde kruisen en kapellen zijn vermeld op de bijgevoegde CD.

Het boek zal in februari 2005 verschijnen.

ISBN 90.5730.346.9 - Prijs Euro 39,95

(Speciale prijs Euro 34,95)

Uitgave: Walburg Pers Zutphen

Dr. G.C.M. Egelie scj
BEELD VAN HET HEILIG HART IN LIMBURG

Dr. Egelie heeft een studie verricht naar de ruim 100 H. Hartbeelden, die in Limburg behouden bleven. De opkomende industrialisatie aan het begin van de vorige eeuw bracht ingrijpende veranderingen met zich mee. Traditionele vormen van nijverheid werden vervangen door industriële productie. Er ontstond een volkomen nieuwe leefwereld, waarin velen zochten naar nieuwe ijkpunten.

De verering van het H. Hart nam een belangrijke plaats in bij het zoeken naar nieuwe sociale structuren met een christelijke inslag. Als zichtbaar teken daarvan werden in de openbare ruimte H. Hartbeelden opgericht. Van elk beeld is een foto en een beschrijving in het boek opgenomen.

ISBN 90.5730.314.0 - Prijs Euro 19,50

Uitgave: Walburg Pers Zutphen